

## PROVINCIALE COLLECTIE-AANPAK 2030

Bijlage: Collectiescan

### 1. WAAROM DEZE COLLECTIE-AANPAK

De provincie Noord-Brabant is eigenaar van een aantal waardevolle collecties op het gebied van cultuurhistorie, archeologie en kunst. Het betreft de collectie met archeologische vondsten in het Provinciaal Depot Bodenvondsten, de kunstcollectie in ons eigen provinciehuis, het provinciaal deel van de collectie van het Noordbrabants Museum, een deel van de collectie, zoals charters, bij het Brabants Historisch Informatiecentrum (BHIC) en de Brabant-Collectie bij Tilburg University. Collecties waar we trots op zijn en die we koesteren vanwege de vele bijzondere stukken die erin zijn opgenomen. Collecties die een belangrijke basis zijn voor de verhalen van Brabant en Brabanders. Collecties die we beschermen, toekomstbestendig beheren, digitaliseren en ontsluiten voor een breed publiek.

Met het in 2023 vastgestelde provinciaal [Beleidskader Levendig Brabant 2030](#) hebben we het belang van deze provinciale collecties bevestigd. Het nieuwe beleid zette ons echter ook aan het denken, want we hebben voor deze erfgoedcollecties als provincie tot nu toe nog geen overkoepelend beleid hoe we met deze collecties omgaan: Wat bewaren we wel of niet? Zijn er nieuwe inzichten in het verzamelen? Passen onze collecties nog bij ons beleid? Hoe bewaren we en moeten we alles fysiek ontsluiten? Sluiten we goed aan op de snelle innovaties wat betreft digitalisering? Is de collectie relevant genoeg voor het publiek, de gebruiker? Hoe houden we de collectie, met name de nog steeds groeiende Brabant-Collectie, beheersbaar? Zijn met de beherende instellingen gemaakte afspraken nog actueel?

Om hier duidelijkheid over te geven hebben we in de Uitvoeringsagenda Levendig Brabant 2024-2027 aangekondigd tot een overkoepelende visie voor deze erfgoedcollecties te komen. Met de voorliggende notitie geven we uitvoering aan hetgeen in onze uitvoeringsagenda is toegezegd: hoe willen we met onze collecties omgaan?

De beherende instellingen zorgen goed voor onze collecties, maar samen met hen hebben we ook geconstateerd dat er gewijzigde inzichten zijn, zowel wettelijk vastgelegd als vanuit de praktijk, in het beheren en ontsluiten van collecties. Deze inzichten willen wij betrekken in onze toekomstige afspraken. We gaan daarom waar nodig gemaakte afspraken en overeenkomsten met de beherende instellingen over de provinciale erfgoedcollecties aanpassen of maken nieuwe afspraken.

### Werkwijze

Deze collectie-aanpak is tot stand gekomen op basis van een aantal stappen. Allereerst heeft een extern bureau, in samenwerking met de collectie beherende instellingen, een globale collectiescan gemaakt van de huidige collecties. Deze is als bijlage bij de collectie-aanpak gevoegd. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met de beherende instellingen, met vertegenwoordigers van Erfgoed Brabant en met Emeritus-professor A.J. Bijsterveld van

Tilburg University over het huidige en toekomstige beheer, behoud en ontsluiting van de collecties. Deze uitkomsten daarvan liggen ten grondslag aan de voorliggende aanpak.

### **Leeswijzer**

In onderstaande paragrafen wordt ingegaan op: hoe de collectie er nu uit ziet (H2), wat de huidige aanpak is (H3) en waar we naartoe willen met de aanpak (H4).

We praten in deze aanpak over 'collecties'. We bedoelen daarmee de 'erfgoedcollecties'.

## 2. WAARUIT BESTAAN ONZE COLLECTIES

Hieronder volgt een globale omschrijving van de verschillende collectie-onderdelen van de provinciale collectie.

De provinciale collecties bestaan in totaal uit circa 700.000 objecten en worden door diverse instellingen op diverse plekken beheerd. Om gevoel te krijgen bij de omvang en het soort collectie is een globale collectiescan gemaakt. Deze scan moet niet gezien worden als uitputtend en compleet, maar een schets van de collectie, zie ook de bijlage voor een specifiek inzicht.

| Provinciale collectie                                                                                                                  | Beherende instelling                                     | Zichtbaarheid                                                                                                                 | Aantal objecten collectie <sup>1</sup> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|
| De archeologische vondsten (wettelijke taak)                                                                                           | Provinciaal Depot Bodemvondsten, provincie Noord-Brabant | Bruiklenen in regionale en lokale musea en gemeenten. Topstukken te zien in het Noordbrabants Museum en de Brabant Cloud.     | 125.000                                |
| Hedendaagse kunst, beelden, textiel, schilderijen, foto's, tekeningen en grafiek.                                                      | Provincie Noord-Brabant                                  | Op afspraak in het provinciehuis.                                                                                             | 1.300                                  |
| Kunst, erfgoedobjecten en vondsten.                                                                                                    | Noordbrabants Museum                                     | Tentoonstelling Brabantzaal/deels depot                                                                                       | 20.000                                 |
| De charters en overige wettelijke/niet-wettelijke archiefstukken.                                                                      | Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC)            | Digitaal en fysiek in het archief                                                                                             | 2.300 <sup>2</sup>                     |
| De Brabant-Collectie met boeken, tijdschriften, handschriften, prenten, kaarten, kranten en foto's over heden en verleden van Brabant. | Tilburg University                                       | Digitaal, fysiek in de bibliotheek, bruiklenen, rondleidingen, artikelen in tijdschriften, boekuitgaven en tentoonstellingen. | 550.000                                |

Wanneer we inzoomen op de inhoud van de collecties dan zien we dat in de collectie de steden en dorpen uit de provincie breed vertegenwoordigd zijn. We zien daarin wel pieken in collectiestukken die gaan over de vier grote steden. De collectie van de provincie bevat veel archeologische objecten (wettelijke taak van het provinciaal depot bodemvondsten) en een grote veelzijdige fotocollectie (in de Brabant-Collectie). Daarnaast bevat de collectie veel documentatiemateriaal: de geschiedenis in drukwerken, handschriften en kaarten. Het

<sup>1</sup> Aantal objecten collectie: betreft geschatte en afgeronde getallen

<sup>2</sup> Dit aantal objecten is exclusief de stukken die het BHIC voor de provincie Noord-Brabant beheren op basis van de Archiefwet.

zwaartepunt van de collectie ligt in de tijdspannes vanaf de 20ste eeuw, zoals in de meeste collecties in Nederland. Bij de archeologische collectie ligt het zwaartepunt uiteraard voor de 20e eeuw en ook de Brabant-Collectie heeft een belangrijke collectie uit die periode.

### *Bijzondere positie archeologie- en kunstcollectie*

De provinciale kunstcollectie en het Provinciaal Depot Bodemvondsten hebben een bijzondere positie in de totale provinciale collectie. Beide collectie-onderdelen worden door de provincie Noord-Brabant zelf beheerd. *Het Provinciaal Depot Bodemvondsten* is een collectie die passief wordt verworven, gebaseerd op een wettelijke taak (zie hoofdstuk 5 'archeologisch monumentenzorg' van de [Erfgoedwet](#)) en ondergebracht bij het team archeologie van de provincie.

Wat betreft de *provinciale kunstcollectie* is het beheer en behoud van de collectie ondergebracht bij het team dat zorgdraagt voor het facilitaire beheer van het provinciehuis. Er is tot op heden geen verzamelbeleid geformuleerd, de kunstcollectie groeit beperkt en op incidentele basis. Onderstaande hoofdstukken 'Wat is de huidige collectie-aanpak' en 'Waar willen we naartoe' zijn vooral relevant voor de collectie delen die worden beheerd door het Noordbrabants Museum, Tilburg University en het Brabants Historisch Informatie Centrum. In hoofdstuk 4 beschrijven we ook wat we gaan oppakken bij de kunstcollectie in het provinciehuis.

## **3. WAT IS DE HUIDIGE COLLECTIE-AANPAK (SITUATIE NU)**

Op dit moment heeft de provincie geen overkoepelende aanpak geformuleerd hoe ze met de collectie die ze in bezit heeft omgaat met betrekking tot behoud, beheer en ontsluiten van haar collecties. De afdeling facilitaire zaken is verantwoordelijk voor de provinciale kunstcollectie, het team informatiebeheer maakt afspraken met het BHIC over het beheren van het provinciaal archief (volgens de Archiefwet). Het team archeologie bij de provincie is verantwoordelijk voor het Archeologische Depot en het team erfgoed is verantwoordelijk voor de afspraken met de het Noordbrabants Museum en de Brabant-Collectie. De provincie beschikt niet over een medewerker collectiebeheer die verantwoordelijk is voor de totale collectie<sup>3</sup>. Met het ontbreken van een overkoepelende aanpak zien we op een aantal punten verschillen tussen de collecties. Hieronder gaan we daar verder op in.

---

<sup>3</sup> Zo'n medewerker zou zicht moeten hebben op het goed behouden, beheren en ontwikkeling van de collectiestukken inclusief kennis over wat we willen we met de collecties, wat verzamelen en ontsluiten we en hoe kunnen we de zichtbaarheid, toegankelijkheid, participatie vergroten (inclusief digitalisering en onderzoek).

### 3.1 Het collectieprofiel van de collecties is breed

Sinds de provinciale collecties door diverse instellingen in beheer zijn genomen, hebben de verschillende onderdelen van de collectie zich los van elkaar ontwikkeld. De diversiteit in soort objecten is groot, thema's en onderwerpen zijn divers.

### 3.2 Het verzamelbeleid is divers

De collectiescan van de provinciale collectie geeft op hoofdlijnen zicht op hoe het verzamelbeleid er uitziet en wat dat in de loop der jaren aan collectie heeft opgeleverd.

| <b>Verzamelbeleid</b>                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Brabant-Collectie</b>               | De collectie wordt jaarlijks uitgebreid.<br>Volgens de historische afspraken draagt de universiteit: <ul style="list-style-type: none"><li>- Het totale fotografische oeuvre van (hedendaagse) fotografen.</li><li>- Boeken en tijdschriften over onderwerpen uit de Brabantse geschiedenis</li><li>- Lacunes in de collectie, onder andere op het gebied van de Brabantse drukken en cartografie.</li></ul> |
| <b>BHIC</b>                            | De niet-wettelijke (private) provinciale archiefcollectie wordt niet uitgebreid. Het BHIC is archiefbewaarplaats voor de provinciale archieven die bewaard moeten worden volgens de Archiefwet, deze wordt wel uitgebreid.                                                                                                                                                                                   |
| <b>Noordbrabants Museum</b>            | Het provinciale deel van de collectie wordt niet uitgebreid. Op het museale deel van de collectie wordt wel actief verzameld, daarvan is het museum zelf de eigenaar.                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Kunstcollectie</b>                  | De provinciale kunstcollectie wordt incidenteel uitgebreid.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Provinciaal Depot Bodemvondsten</b> | Breidt uit op basis van wettelijke taken. Provincie heeft de plicht om vondsten te beheren, bewaren en ontsluiten.                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

De huidige afspraken rondom verzamelen (en afstoten) zorgt ervoor dat de provinciale collectie bij Tilburg University continu groeit. Bij de andere instellingen die beheertaken voor de provincie uitvoeren is dat niet of zeer beperkt het geval, daar is de collectie bevroren (er komt niets bij en er gaat niets af). Uitzondering is de passieve verwerving van de archeologische collectie in het provinciaal depot op basis van de wettelijke taak. Bij het Noordbrabants Museum en het BHIC bestaat een collectieplan. Nieuw verworven collectie stukken worden bij het Noordbrabants museum niet aan de provinciale collectie maar aan de eigen (museale) collectie toegevoegd. Het BHIC krijgt regelmatig particuliere collecties aangeboden die van belang zijn voor de regionale context, die zij niet kan aannemen binnen de huidige afspraken met de provincie (die alleen betrekking heeft op het verzamelen in het kader van de Archiefwet). Voor de duidelijkheid: de collecties die het BHIC beheert en verzameld op basis van de Archiefwet vallen buiten de scope van deze collectie-aanpak. Het is dus *niet* zo dat we ervoor kiezen om alle archieven die volgens de

selectie als te bewaren zijn aangeduid (volgens de Archiefwet) als erfgoed worden aangeduid.

### **3.3 Provinciale collecties hebben geen afstotingsbeleid**

Het Noordbrabants Museum, het BHIC en Tilburg University hebben sinds zij de provinciale erfgoedcollecties beheren géén actief afstotingsbeleid gehanteerd op deze collectie-onderdelen. In het contract met Tilburg University is zelfs vastgelegd dat er zonder toestemming van de eigenaar (de provincie) niet afgestoten mag worden. Bovendien is de Tilburg University een bewaarbibliotheek, daarom wordt er in principe geen materiaal afgestoten tenzij onder strikte voorwaarden. Het Noordbrabants Museum heeft beleid voor het ontzamen van de collectie, conform [LAMO: Leidraad Afstoting Museale Objecten | Museumvereniging](#). Daarbij wordt, indien dit nog niet is gedaan, herkomstonderzoek verricht, de museale en historische waarde getoetst, en zo nodig advies ingewonnen bij interne en externe specialisten. Afstoten gebeurt altijd op verantwoorde wijze, bijvoorbeeld door overdracht van objecten aan de provincie of ruil met partnerinstellingen, zodat het erfgoed behouden blijft. Een andere vorm van ontzamen is het migreren van collectie onderdelen zodat deze weer te zien zijn. De collectie-onderdelen van het BHIC en het PDBV die bewaard worden in het kader van de Archiefwet resp. Erfgoedwet, mogen niet afgestoten worden en worden permanent bewaard.

### **3.4 Participatie-aanpak en toegankelijkheid verschilt**

Het versterken van het bereik, zichtbaarheid en toegankelijkheid van de provinciale collectie is een taak van alle beherende instellingen en allen ontwikkelen activiteiten om het bereik en participatie te vergroten. Dit is van belang om passend en inclusief aanbod te stimuleren. Zo heeft het Noordbrabants Museum een Brabantzaal waar ze het Verhaal van Brabant laten zien met stukken uit de gehele (provinciale en museale) collectie en daar omheen organiseren ze publieksgerichte activiteiten: tentoonstellingen, educatie, workshops en social media. Tilburg University betreft het publiek via rondleidingen, blogs, nieuwsberichten, op de website en door uitleenfaciliteiten aan onder andere studenten via de universiteitsbibliotheek. Het BHIC vertelt het erfgoedverhaal digitaal en fysiek in het archief zelf. In het provinciehuis worden rondleidingen verzorgd voor de kunstcollectie. Het bereik van deze activiteiten is zichtbaar gemaakt in de eerder genoemde collectiescan in de bijlage.

### **3.5 Collecties zijn goede basis voor onderzoek**

Het doen van onderzoek naar de provinciale collecties is staande praktijk. De Brabant-Collectie is gehuisvest in de bibliotheek van Tilburg University en is toegankelijk voor onder meer studenten en onderzoekers. Denk aan onderzoek gelieerd aan de bijzondere leerstoel gevestigd bij Tilburg University (voorheen 'Cultuur in Brabant', per 2026 'Erfgoedparticipatie en de Regio'), maar betreft ook onderzoek vanuit een netwerk van externe experts, erfgoedprofessionals en -vrijwilligers zoals heemkundigen of andere hogescholen en

universiteiten. Het BHIC verleent fellowships voor onderzoek waardoor interessante verbindingen worden gelegd tussen de wettelijke én niet wettelijke (particuliere) archiefcollecties met actuele thema's. Het Noordbrabants Museum doet onderzoek naar hun collecties, indien dit relevant is voor inzicht in collectiestukken, voor de vaste opstelling dan wel tentoonstellingen en publicaties. Denk aan: onderzoek naar de geschiedenis, herkomst, materiaal technisch onderzoek, mondelinge geschiedenis, en onderzoek naar wat er met objecten is gebeurd nadat ze in de collectie zijn terechtgekomen. Stukken uit het Provinciaal Depot Bodemvondsten worden ook ter beschikking gesteld voor onderzoek (wereldwijd).

### **3.6 Grote delen van collecties zijn digitaal toegankelijk**

De collectie beherende instellingen van de provinciale collecties hebben allen een digitalisering strategie waarin keuzes worden gemaakt over: wat wordt gedigitaliseerd en hoe dat wordt ontsloten. De toegankelijkheid van collecties op het internet bevordert zowel het gebruik als de zichtbaarheid van collecties. We zien dat de toegankelijkheid en bereik van de collecties op het internet, maar ook via sociale media en apps daardoor een vlucht heeft genomen.

Daarnaast beheert en ontwikkelt Erfgoed Brabant belangrijke instrumenten voor de digitale ontsluiting van alle erfgoed-collecties in Brabant, waaronder de provinciale collecties:

- [Brabantserfgoed.nl](https://brabantserfgoed.nl): waarin de collecties via verhalen worden ontsloten
- en de [Brabant Cloud](#): een database voor collecties voor alle Brabantse erfgoedinstellingen. Niet alle provinciale collecties worden al via de Brabant Cloud ontsloten, dit is een nog steeds groeiende database.

Erfgoed Brabant is, in opdracht van de provincie, ook samenwerkingspartner in het Netwerk Digitaal Erfgoed. We haken daardoor aan op de [Nationale Strategie Digitaal Erfgoed 2025-2028](#). In dat netwerk van landelijke, regionale en lokale partners wordt kennis gedeeld en worden ontwikkelde voorzieningen laagdrempeliger. De Brabant Cloud is aangesloten op landelijke (en Europese) digitale collectie-systemen.

## **4. WAAR WILLEN WE NAAR TOE (SITUATIE STRAKS)**

De collecties zijn bij de huidige beherende instellingen in goede handen. De provincie zoekt wel naar meer verbinding met het provinciaal beleid en meer samenhang tussen de collecties. Daarnaast willen we door betere samenwerking de ontsluiting en zichtbaarheid van de collecties vergroten.

### **4.1 Meer samenhang en focus**

Sinds 2015 wordt het erfgoedbeleid van de provincie vormgegeven langs het versterken van vier verhaallijnen: *Bevochten, Innovatief, Bestuurlijk en Religieus Brabant*. Met het beleidskader *Levendig Brabant 2030* is daar het bijdragen aan *maatschappelijke opgaven* en *het vergroten van publieksbereik voor met name jongeren* aan toegevoegd.

De keuze voor de vier verhaallijnen komt voort uit de behoefte om een kapstok te hebben aan de hand waarvan we prioriteiten kunnen stellen in het behoud van het erfgoed in Brabant en het vertellen van het Brabantse verhaal. We kunnen als provincie namelijk niet al het erfgoed bewaren. We hanteren daarin het principe van 'must', 'need', 'nice'. Een *must* is een iconisch object dat onmisbaar is voor (één van) de vier verhaallijnen, uniek in zijn soort. Een *need* is een object dat mogelijk relevant is om de verhalen van Brabant te vertellen maar uitwisselbaar is met andere objecten. Een *nice* is een object dat minder relevant is voor het vertellen van het verhaal. De erfgoedcollecties van de provincie zijn nog nooit in dat licht bekeken maar willen we nu wél vanuit dat beleid verder ontwikkelen. Dit vraagt – in samenwerking met de beherende instellingen – nog verdere uitwerking en het is uiteraard geen harde wetenschap.

We willen met de provinciale collecties *actuele* onderwerpen oppakken, verhalen vertellen, relaties leggen tussen 'nu' en 'toen' zodat de collecties dynamisch en inclusief zijn én relevant voor nu en de toekomst. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan onderwerpen als het veranderend landschap, boerenprotesten, Q-koorts (aansluitend op Bestuurlijk Brabant) of verhalen over bedrijven als Philips, PNEM, ASML (Innovatief Brabant) of opkomst van nieuwe religies (Religieus Brabant). Eerste gesprekken hierover zijn gevoerd met de instellingen. Zij geven aan het wenselijk te vinden om hier regelmatig met elkaar over van gedachten te wisselen.

#### Acties:

- Samen met de beherende instellingen vormgeven, concretiseren en implementeren van de criteria voor het collectieprofiel.
- Tweejaarlijks overleg, op initiatief van de provincie, met experts van de beherende instellingen en Erfgoed Brabant. Gespreksonderwerpen: Hoe de collectie er nu uit ziet, wordt beheerd, wat aan collecties is verworven, wat je wenst te verwerven en wie daarvoor het meest geschikt is, welke criteria daarbij worden gehanteerd, en welke samenwerking mogelijk is.

## **4.2 Opstellen collectieplan voor verzamelen en afstoten**

Het is gebruikelijk dat collectie beherende instellingen doorgaans eens per 4 jaar hun collectiebeleid herzien. Daarmee kan ingespeeld worden op nieuwe ontwikkelingen, collectiewaarderingen en veranderende maatschappelijke en museale inzichten. Daarin wordt meegenomen of collectie-onderdelen nog op de goede plek liggen of beter elders getoond kunnen worden. Voor zover dit nog niet gaande praktijk is vragen wij de beherende instellingen dit op te pakken.

Om het collectieprofiel aan te scherpen voor de toekomst willen we dat met betrekking tot onze collecties er bewuster en selectiever wordt verzameld. Dit betekent wat betreft het verzamelen:



- Scherper kijken naar de toegevoegde waarde (must, need, nice) van de bestaande en nieuw te verzamelen provinciale collectie voor de 4 verhaallijnen, de maatschappelijke opgaven en het publieksbereik.
- Inzichtelijk maken welke leemtes of witte vlekken in de collectie worden gezien (via een collectiebeleidsplan) en daar waar nodig aanvullende expertise bij betrekken.
- Het compleet maken van de collecties of een oeuvre is niét langer het uitgangspunt.
- Goed letten op wat anderen al verzamelen. Eventuele duplicaten onderling of met andere erfgoedinstellingen in Brabant worden voorkomen. De provinciale beherende instellingen bekijken dit gezamenlijk én in samenspraak met relevante andere beherende instellingen (lokaal, regionaal, nationaal).

Dit betekent wat betreft het ontzamelen:

- Op termijn ruimte geven aan herplaatsen en afstoten. Doorgaans zijn overwegingen om afscheid te nemen van collectiestukken:
  - Relevantie van collectie-onderdelen voor de gehele collectie.
  - Expertise bij de instelling over het collectie-onderdeel.
  - Wordt de collectie getoond of is het elders meer zichtbaar.
  - Heeft het collectie-onderdeel cultuurhistorische waarde.
  - De staat van een stuk (goede/slechte toestand).
  - Of de herkomst van het collectie-onderdeel bekend is.
  - Zijn er betere exemplaren met hetzelfde thema in de collectie vertegenwoordigd.
  - Duplicaten elders in de provinciale collecties.

We houden ons uiteraard aan de [Erfgoedwet](#) en nemen de landelijke daarvoor ingerichte instrumenten in acht, zoals de [Vervreemdingsprocedure voor provinciale en gemeentelijke overheden](#) en de [Leidraad voor collectiewaardering](#) zoals beschreven door de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed en de [Afstotingsdatabase](#) zoals ingericht door de Museumvereniging.

Acties algemeen:

- We vragen de beherende instellingen hun collectiebeleidsplan te herijken op basis van deze collectie-aanpak en daarbij in te gaan op het aanscherpen van het collectieprofiel en het verzamel- en afstotingsbeleid<sup>4</sup>.
- We vragen de beherende instellingen bij het herijken van het collectiebeleidsplan te beoordelen of collectie-onderdelen van de provinciale collecties nog op de goede plek liggen. Als collectie onderdelen niet meer in het grotere geheel van de collectie of bij de visie van de instelling passen, is herplaatsen of afstoten bespreekbaar. Dergelijke beoordeling van de collectie kan dus, uiteindelijk, leiden tot herplaatsing of afstoting. Waarbij we ervoor zorgen dat 'oud' en 'bijzonder bezit' behouden blijft in de provinciale collecties.

---

<sup>4</sup> Met uitzondering van het BHIC en het PDBV wat betreft de collecties die zij beheren en verzamelen ihkv de Archiefwet resp. Erfgoedwet. Deze mogen niet afgestoten worden.

- De afspraken of overeenkomsten met ál de beherende instellingen worden waar nodig aangepast of gemaakt zodat hiervoor ruimte ontstaat.
- Zorgen voor afstemming over de keuzes in het tweejaarlijks overleg tussen de experts van de beherende instellingen en, wanneer nodig, met andere collectie beherende instellingen in Noord-Brabant.

Acties specifiek:

- Het in gang zetten van een marktconsultatie voor het beheer van de Brabant-Collectie en aansluitend een nieuwe overeenkomst afsluiten voor de Brabant-Collectie met scherpe prestatie-afspraken op basis van de provinciale collectie-aanpak.
- Het Noordbrabants Museum bij de herziening van het collectiebeleidsplan de positie van de provinciale collectie tot de totale collectie te laten duiden.
- Het BHIC een beperkte opdracht verlenen voor het verzamelen van particuliere erfgoedarchieven die een 'must' zijn voor (één van) de Verhalen van Brabant. Hiervoor een dienstverleningsovereenkomst afsluiten en heldere criteria benoemen om 'musts' te kunnen bepalen.
- De kunstcollectie in het provinciehuis te beschrijven in een collectieplan dat inzicht geeft in waarom de collectie bestaat, hoe zij wordt beheerd, uitgebreid of afgebouwd en getoond.

### **4.3 Collecties meer toegankelijk voor breed publiek**

De wens is om de provinciale collecties nog toegankelijker te maken voor iedereen met interesse voor geschiedenis, voor het onderwijs, voor wetenschappers, erfgoedprofessionals en erfgoedvrijwilligers. Dit sluit aan op het [Verdrag van Faro](#) door de stimuleren dat er betrokkenheid en participatie is van Brabanders bij het erfgoed. In het provinciaal beleid benoemen we dat er extra aandacht nodig is voor doelgroepen die nu nog niet of onvoldoende worden bereikt en dan met name jongeren.

Acties:

- We gaan bij de beherende instellingen en Erfgoed Brabant participatieve projecten stimuleren waar een groep of gemeenschap aan de slag gaat met de provinciale collecties. Deze projecten worden ontwikkeld rondom de actuele onderwerpen die relevant zijn voor de vier verhaallijnen en de maatschappelijke opgaven (benoemd bij collectieprofiel). Daarmee wordt gestimuleerd dat de collecties actief worden gebruikt, zichtbaarder wordt voor een breder publiek en actuele verhalen (bijvoorbeeld door kunstenaars of via onderzoek) worden toegevoegd en getoond.
- Opbrengsten van deze participatie projecten worden ook via digitale technieken bewaard en ontsloten.
- Met expertgroep van beherende instellingen bespreken we hoe de collecties beter gepresenteerd kunnen worden, welke actuele thema's daarbij relevant zijn, welke

kansen er zijn rondom de dialoog aangaan met je publiek en participatie-projecten en welke samenwerking ook hier mogelijk is zodat ieders expertise slim wordt benut.

#### **4.4 Onderzoek stimuleren via participatieprojecten en voor jongeren**

In aanvulling op de onderzoeken die de huidige collectie beherende instellingen al uitvoeren willen we ook graag, zoals genoemd, onderzoek naar de provinciale collecties vanuit participatieprojecten, en door jongeren op middelbare scholen of door erfgoedinstellingen.

Acties:

- We gaan dit stimuleren via Erfgoed Brabant en het BHIC.
- Opgedane kennis wordt door hen gedeeld en geïmplementeerd in de werkzaamheden voor het brede Brabantse erfgoedveld.
- Via Erfgoed Brabant, als stichtend bestuur, voortzetting geven aan de Leerstoel aan Tilburg University tot en met 2030.
- Erfgoed Brabant vragen een coördinerende rol op te pakken in het ontsluiten van gegevens uit (wetenschappelijk) onderzoek.

#### **4.5 Versterken van de digitaliseringsaanpak**

De provincie vindt het belangrijk dat de collecties worden gebruikt. Door continu te werken aan een verbeterde digitale bruikbaarheid van de collecties verhogen we de maatschappelijke waarde ervan. Daarnaast vinden we het belangrijk dat het verhaal van Brabant digitaal toegankelijk is. Het op een innovatieve manier digitaal vertellen van het verhaal van de provinciale collecties, past hier goed in. Gezien de omvang van de collecties kiezen we niet voor is er geen sprake van volledige digitale toegankelijkheid. Het digitaliseren van collecties – en met name boeken – is nuttig maar kostbaar en tijdrovend. Het digitaliseren en ontsluiten van collecties met een groot 'potentieel nut' hebben daarom voorrang, als ook voorwerpen met 'uniciteit'.

##### *Blijven inspelen op innovaties*

We willen effectief blijven inspelen op de technische innovaties die elkaar razendsnel opvolgen. We willen ervoor zorgen dat investeringen optimaal renderen en afscheid genomen kan worden van oude technieken die weinig opleveren, mochten die er zijn. Afstemming in de digitale strategie van de beherende instellingen én Erfgoed Brabant is wenselijk. We willen optimaal gebruik kunnen maken van landelijke voorzieningen, netwerken en middelen.

Acties:

- Nader bepalen welke collecties we digitaliseren<sup>5</sup>.

---

<sup>5</sup> Wat betreft de collectie bij het BHIC: de collecties die ihkv de Archiefwet worden verzameld en beheerd worden al gedigitaliseerd deze laten we hier buiten beschouwing.

- De databases van de beherende instellingen én van de provinciale kunstcollectie in het provinciehuis (deels) ontsluiten in de Brabant Cloud. De instellingen worden allemaal betalend deelnemer.
- De provinciale collecties beeldend digitaal ontsluiten aan de hand van verhalen via Brabantserfgoed.nl.
- In tweejaarlijks overleg met expertgroep bespreken hoe digitale strategie van de instellingen op elkaar afgestemd kan worden die helpt om de Brabander te boeien.

### **Algemene aandachtspunten:**

- De collectie aanpak loopt vanaf 2026. Dit is een nieuwe aanpak en daar is budget en formatie voor nodig.
- We pakken niet alles tegelijk op.
- We bekijken wat efficiënter en goedkoper kan binnen de richtlijnen van kwalitatief goed beheer.
- We willen de beweging zoveel mogelijk realiseren via de bestaande exploitatiesubsidies.

We bekijken waar een tijdelijke investering (projectsubsidie) nodig is om trajecten op te pakken of te versnellen en waar mogelijk op langere termijn kostenbesparingen te realiseren zijn.

### **Wat levert dit op**

- Collecties zijn doorgelicht in relatie tot verhaallijnen, maatschappelijke opgaven en actuele thema's. De groei van de erfgoedcollecties is aangescherpt op relevantie.
- Het is duidelijk welke collectieonderdelen niet meer passen in de collecties.
- De beherende instellingen werken samen en in aanvulling op elkaar. Er worden gezamenlijke keuzes gemaakt.
- Door participatieprojecten, wordt de betrokkenheid van Brabanders/gemeenschappen vergroot.
- De verhaallijnen van erfgoed zijn versterkt door meer aandacht voor actuele thema's in het verlengde van de verhaallijnen.
- Laagdrempeligere ontsluiting van de collecties.